

**POWIAT
PIASECZYŃSKI**

Załącznik nr 1
do Uchwały Nr.....
Rady Powiatu Piaseczyńskiego
z dnia

**POWIATOWY PROGRAM PRZECIWDZIAŁANIA
PRZEMOCY DOMOWEJ
I OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ
W POWECIE PIASECZYŃSKIM NA LATA 2024-2030**

Piaseczno, 2024

SPIS TREŚCI

WSTĘP³

1. POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ⁴

1.1. Prawne uwarunkowanie programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030⁵

1.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej⁶

2. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ⁷

2.1. Definicja przemocy domowej⁷

2.2. Fazy przemocy domowej⁷

2.3. Rodzaje przemocy domowej⁸

2.4. Skutki doznawania przemocy domowej⁹

2.5. Rodzaje udzielanej pomocy doznającym przemocy¹¹

2.6. Działania realizowane wobec sprawcy przemocy¹²

3. DIAGNOZA PROBLEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE PIASECZYŃSKIM¹³

3.1. Dane statystyczne uzyskane od instytucji pomocowych zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej w powiecie piaseczyńskim¹⁴

3.2. Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu piaseczyńskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej⁴⁰

4. CELE PROGRAMU⁴¹

4.1. Cele szczegółowe i zadania programu⁴¹

4.2. Przewidywane efekty realizacji programu⁴⁶

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU⁴⁷

5.1. Adresaci programu⁴⁷

5.2. Źródła finansowania⁴⁷

5.3. Ewaluacja i monitorowanie realizacji programu⁴⁸

6. ZAKOŃCZENIE⁴⁹

7. BIBLIOGRAFIA⁵⁰

WSTĘP

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej w dnia 2 kwietnia 1997 roku w art. 18, art. 47, art.48 i art. 71 wskazuje, że **instytucja rodziny**, definiowana w systemie praw człowieka jako, naturalna i podstawowa komórka społeczeństwa” (art. 16 ust. 3 Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka) jest objęta szczególną ochroną i opieką Rzeczypospolitej Polskiej, a jej dobro państwo ma obowiązek uwzględnić w swojej polityce społecznej.

Artykuł 33 Konstytucji podkreśla, że **kobieta i mężczyzna mają równe prawa** w życiu rodzinnym, społecznym i gospodarczym, zaś zgodnie z art. 72 Konstytucji, Rzeczypospolita Polska zapewnia **ochronę praw dziecka**, a każdy ma prawo żądać od organów władzy publicznej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją.

Wobec powyższego bezsprzecznie zadaniem państwa jest ochrona rodziny i każdego z jej członków przed zagrożeniami z zewnątrz i wewnątrz, a więc i przed przemocą domową.

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030 zwany dalej „Programem”, jest zgodny z zapisem *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy domowej* art. 6 ust. 3 pkt. 1, który nakłada na Powiat obowiązek „opracowania i realizacji powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej”.

Istotnym elementem Programu jest koordynacja oddziaływań podejmowanych przez powiat na rzecz **osób doznających przemocy domowej oraz sprawców przemocy domowej** tj. **programy korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne**.

Przemoc domowa jest niewątpliwie najgorszym rodzajem przemocy, ponieważ sprawcą jest najbliższa osoba-członek rodziny, a naturalnym środowiskiem życia człowieka jest właśnie rodzina. To w niej człowiek rodzi się, wychowuje, dojrzewa, w niej kształtuje własną osobowość. Nie zawsze jednak to środowisko spełnia należycie swoje podstawowe funkcje. Skutki przemocy domowej są długotrwałe i w istotny sposób wpływają na codzienne funkcjonowanie. Im wcześniej zostaną podjęte działania związane z zatrzymaniem przemocy, tym mniejsze będą koszty emocjonalne i społeczne osób nią dotkniętych.

Dlatego też zjawisko przemocy wymaga podjęcia działań o szerokim zakresie, które będą kompleksowo i długofalowo wspierać rodziny, w których ono występuje, a także będą zapobiegać powstawaniu i rozszerzeniu się dalszych form przemocy wobec najbliższych.

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu z jednej strony podnoszenie świadomości społecznej na temat przyczyn i skutków przemocy domowej oraz promowanie metod wychowawczych bez użycia przemocy, a z drugiej strony **zapewnienie ochrony** i udzielanie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, realizację programów oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych wobec osób stosujących przemoc domową, a także upowszechnienie informacji o możliwościach i formach udzielania pomocy zarówno osobom dotkniętym przemocą, jak i stosującym przemoc domową.

Niniejszy dokument został opracowany na podstawie materiałów, sprawozdań oraz danych Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górze Kalwarii oraz innych podmiotów, m.in. Komisariatów Policji, Komendy Powiatowej Policji w Piasecznie, Ośrodków Pomocy Społecznej oraz jednostek pomocowych na terenie poszczególnych gmin powiatu piaseczyńskiego.

1. POWIATOWY OŚRODEK INTERWENCJI KRYZYSOWEJ

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Górze Kalwarii powołany został na mocy Uchwały nr XXX/4/05 Rady Powiatu Piaseczyńskiego z dnia 15 września 2005 roku i działał w strukturze Powiatowego Zespołu Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Konstancinie-Jeziornej (na podstawie art. 12 pkt. 8 lit. i, Ustawy z dnia 5 czerwca 1998 roku o samorządzie powiatowym, t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 107, i w związku z art. 19 pkt. 13 Ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej, tekst jednolity: Dz. U. z 2023 r. poz. 901 z późn.zm.)

Z dniem 1 grudnia 2009 roku stosowanie obowiązujących przepisów prawa Uchwałą nr XXXI/10/09 Rady Powiatu Piaseczyńskiego z dnia 28 października 2009 roku został wydzielony ze struktur Placówki i utworzony jako odrębna jednostka organizacyjna pomocy społecznej, pod nazwą Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej.

1.1. Prawne uwarunkowanie programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030

Przemoc domowa jest przestępstwem. Kodeks Karny przewiduje karę za znęcanie się fizyczne lub psychiczne nad osobą najbliższą, małoletnią, nieporadną, zależną.

Regulacje prawne dotyczące przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony ofiar zapisane są również w *Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej* (Dz. U. z 1997 r. Nr 78, poz. 483 ze zm.), która zakazuje np.: stosowanie kar cielesnych. Problemy dotyczące przemocy domowej ujęte są w następujących aktach prawnych:

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021r. poz. 1249, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” (Dz. U. z 2023 r., poz. 1870).
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),

Ponadto *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030* jest spójny z Rządowym Programem Przeciwdziałania Przemocy Domowej na lata 2024-2030, którego celem głównym jest zwiększenie skuteczności przeciwdziałania przemocy domowej oraz zmniejszenie skali tego zjawiska w Polsce.

1.2. Zadania powiatu w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej

Na podstawie *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej* art. 6. pkt. 3 i 4 w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej zadaniami powiatu piaseczyńskiego jest:

- a) opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej i ochrony osób doznających przemocy domowej,
- b) opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci w rodzinach zagrożonych przemocą domową,
- c) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach wsparcia,
- d) zapewnienie osobom doznającym przemocy domowej miejsc w ośrodkach interwencji kryzysowej,
- e) tworzenie i prowadzenie specjalistycznych ośrodków wsparcia dla osób doznających przemocy domowej,
- f) opracowywanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową,

- g) opracowywanie i realizacja programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową,
- h) wydawanie zaświadczeń o zgłoszeniu się osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programach, o których mowa w pkt 2 i 3, oraz o ich ukończeniu;

2. ZJAWISKO PRZEMOCY DOMOWEJ

2.1. Definicja przemocy domowej

Przemoc domowa oznacza jednorazowe albo powtarzające się, umyślne działanie lub zaniechanie, wykorzystujące przewagę fizyczną, psychiczną lub ekonomiczną, naruszające prawa lub dobra osobiste osoby doznających przemocy domowej, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia lub mienia, naruszające jej godność, nietykalność cielesną lub wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na jej zdrowiu fizycznym lub psychicznym, wywołujące u tej osoby cierpienie lub krzywdę, ograniczające lub pozbawiające tę osobę dostępu do środków finansowych lub możliwości podjęcia pracy lub uzyskania samodzielności finansowej, istotnie naruszające prywatność tej osoby lub wzbudzające u niej poczucie zagrożenia, poniżenia lub udręczenia, w tym podejmowane za pomocą środków komunikacji elektronicznej. **Przemoc domowa** to zjawisko społeczne zachodzące, gdy członek rodziny, mąż, żona lub inna osoba wspólnie zamieszkująca lub gospodarująca próbuje zdominować fizycznie lub psychicznie drugiego partnera, dzieci, rodziców, dziadków, teściów itp., używając przewagi fizycznej, gróźb, szantażu, w celu zranienia moralnie lub fizycznie.

2.2. Fazy przemocy domowej

Przemoc domowa rzadko jest jednorazowym incydem. Amerykańska psycholog Leonora E. Walker opisała cykl przemocy przedstawiający **3 fazy zachowań** związanych z doświadczaniem przemocy w związku.

1. **Faza narastającego napięcia** - wzrost napięcia i natężenia sytuacji konfliktowych. Osoba stosująca przemoc staje się poirytowana, zdenerwowana i prowokuje kłótnie, a pozostali członkowie rodziny czują strach i niepewność, przez co dążą do złagodzenia sytuacji.
2. **Faza ostrej przemocy** - wybuch gniewu, upust narastającego napięcia. Osoba stosująca przemoc dopuszcza się czynów, których wcześniej by nie wyrządziła.
3. **Faza miodowego miesiąca** - okres okazywania skruchy przez osobę stosującą przemoc, która przekonuje, że sytuacja już się nigdy nie powtórzy.

Po pewnym czasie napięcie znów zaczyna rosnąć i cykl się powtarza, lecz przemoc jest jeszcze gwałtowniejsza, skraca się faza „miodowego miesiąca”, faza narastającego napięcia i ostrej przemocy wydłużają się i mają gwałtowniejszy przebieg, a po pewnym czasie faza „miodowego miesiąca” zanika i pozostają tylko 2 fazy.

2.3. Rodzaje przemocy domowej

- **przemoc fizyczna** – agresywne zachowanie przeciwko ciału ofiary, które prowadzi do bólu oraz fizycznych obrażeń; wyróżnia się tu w szczególności: popychanie, odpychanie, obezwładnianie, przytrzymywanie, policzkowanie, szczypanie, kopanie, duszenie, bicie otwartą ręką i pięściami, bicie przedmiotami, ciskanie w kogoś przedmiotami, parzenie, polewanie ciała substancjami żrącymi, użycie broni, nieudzielenie koniecznej pomocy itp.;
- **przemoc psychiczna** – zachowania agresywne mające charakter poniżający lub budzący poczucie zagrożenia, wywołujące emocjonalny ból lub cierpienie; wyróżnia się tu zachowania takie, jak: wyśmiewanie poglądów, religii, pochodzenia, narzucanie własnych poglądów, karanie przez odmowę uczuć, zainteresowania, szacunku, stała krytyka, wmawianie choroby psychicznej, izolacja społeczna, domaganie się posłuszeństwa, ograniczanie snu i pożywienia, stosowanie gróźb, itp.;

- **przemoc seksualna** – polega na wymuszeniu niechcianych przez ofiarę zachowań w celu zaspokojenia potrzeb seksualnych sprawcy; wyróżnia się tutaj zachowania takie, jak: wymuszanie pożycia seksualnego lub nieakceptowanych i niechcianych praktyk seksualnych, wymuszanie seksu z osobami trzecimi, sadystyczne formy współżycia seksualnego, krytyka zachowań seksualnych, przymuszanie do oglądania pornografii;
- **przemoc ekonomiczna** – zachowania mające na celu uniemożliwienie bądź utrudnienie dostępu do środków finansowych prowadzące do częściowego lub całkowitego uzależnienia finansowego ofiary od sprawcy; wyróżnia się tutaj zachowania takie, jak: odbieranie zarobionych pieniędzy, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych, materialnych potrzeb rodziny;
- **zaniedbanie** – niezaspokajanie podstawowych potrzeb egzystencjalnych oraz świadome nieudzielanie pomocy w sytuacjach trudnych, w potrzebie. Przejawia się w niedostarczaniu odpowiedniej ilości pożywienia, braku dbałości o higienę, niezapewnieniu odpowiedniego ubioru, w braku dbałości o zdrowie;

2.4. Skutki doznawania przemocy domowej

Skutkami doznawania **przemocy fizycznej** są zarówno te, które są efektem szarpania, kopania, popychania, obezwładniania, duszenia, odpychania, przytrzymywania, policzkowania, pobicia (szkodzenia ciała - urazy, rany, stłuczenia, złamania, siniaki, krwiaki), jak i różnego rodzaju dolegliwości zdrowotne (ból głowy, mięśni, żołądka, nadciśnienie tętnicze, życie w chronicznym stresie, poczucie zagrożenia, strachu, lęku, napady paniki, bezsenność, zaburzenia psychosomatyczne itp.).

Do skutków emocjonalnych podczas **przemocy psychicznej** takiej jak wyśmiewanie opinii, narzucania swojego zdania, stałego oceniania, krytykowania, wmawiania choroby psychicznej, kontrolowania, ograniczania kontaktów z innymi ludźmi, wymuszania posłuszeństwa i podporządkowania, ograniczania snu, pożywienia i schronienia, poniżania, upokarzania, zawstydzania zaliczyć można obniżenie poczucia własnej wartości i godności, silne poczucie winy, obniżony nastrój, poczucie osamotnienia, drażliwość, brak szacunku

dla samej siebie, dolegliwości psychosomatyczne, zaburzenia snu, kłopoty z koncentracją, sięganie po alkohol i inne substancje psychoaktywne w celu poradzenia sobie z problemem przemocy itp. W sferze konsekwencji społecznych jest wycofanie się z kontaktów z innymi ludźmi, izolowanie się, trudności w funkcjonowaniu w pracy itp.

Wskutek **przemocy seksualnej** jaką jest gwałt, wymuszanie pożycia seksualnego, wyśmiewanie wyglądu, ciała i krytyka zachowań seksualnych skutkami są obrażenia fizyczne, ból, cierpienie, obniżona samoocena i poczucie własnej wartości, utrata poczucia atrakcyjności i godności, zaburzenia seksualne, oziębłość, lęk, strach, unikanie seksu, uogólniona niechęć i obawa do przedstawicieli płci sprawcy przemoc.

Przemoc ekonomiczną cechuje między innymi okradanie, zabieranie pieniędzy, nie łożenie na utrzymanie, uniemożliwianie podjęcia pracy zarobkowej, niezaspokajanie podstawowych materialnych potrzeb rodziny, szantażowanie czy zmuszanie do pożyczek. Skutkami przemocy ekonomicznej są całkowita zależność finansowa, niezaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych, bieda, zniszczenie poczucia własnej godności i wartości, znalezienie się bez środków do życia, brak poczucia bezpieczeństwa, brak wykształconych potrzeb wyższego rzędu, ograniczenie kontaktów z innymi, dyskryminacja, izolacja społeczna.

Zaniedbanie jest formą przemocy ekonomicznej, oznacza naruszenie obowiązku do opieki ze strony osób bliskich. Rozróżnia się dwa rodzaje zaniedbania: emocjonalno-intelektualne oraz fizyczne. Do zaniedbania emocjonalno-intelektualnego zalicza się brak zrozumienia, brak fizycznego wyrażania uczuć, brak słownego wyrażania uczuć, brak wsparcia emocjonalnego. Zaniedbanie fizyczne wiąże się z brakiem ochrony, nieadekwatnej higieny i braku opieki medycznej, pozbawiania jedzenia, ubrania, schronienia, brak pomocy w chorobie, nie udzielanie pomocy, uniemożliwianie dostępu do miejsc zaspokojenia podstawowych potrzeb: mieszkania, kuchni, łazienki, łóżka. Skutki zaniedbania przyjmują różną formę. Brak opieki w czasie choroby może mieć negatywne przełożenie na zdrowie drugiego człowieka. Z kolei brak czystych ubrań np. dziecka w szkole ma oprócz znaczenia higienicznego, także znaczenie społeczne. Dziecko, które na skutek zaniedbania przychodzi do szkoły w brudnych ubraniach naraża się na wykluczenie towarzyskie i społeczne.

Szczególną konsekwencją doznawania przemocy domowej jest **zespół stresu pourazowego (PTSD)**. Pojawia się on w sytuacji, kiedy zdrowie i życie człowieka zostaje zagrożone. PTSD najczęściej obserwuje się u ofiar napadów, gwałtów, klęsk żywiołowych, wypadków drogowych, a także u ofiar wojen i żołnierzy powracających z frontu.

Psycholodzy zauważyli także objawy PTSD u osób doznających przemocy domowej. Charakterystyczne dla tego zespołu jest pewnego rodzaju czujność i pobudzenie spowodowane zagrożeniem, przeżywanie powracających wspomnień związanych z traumatycznym wydarzeniem, nawet jeśli miało ono miejsce dawno temu, a w konsekwencji odrętwienie emocjonalne, rezygnacja z wszelkich aktywności czy nieadekwatny do sytuacji spokój.

Samo rozstanie ze sprawcą nie likwiduje skutków doznawania przemocy. Bez odpowiedniej pomocy psychologicznej i terapeutycznej osoba, która była krzywdzona, może nie radzić sobie z własnymi emocjami, przeżywać ciągły lęk, niepokój czy przygnębienie. Czasami negatywne postawy i komunikaty sprawcy okazują się tak silne, że osoba, która doznawała przemocy, zaczyna w nie wierzyć i żyje z utrwalonym negatywnym nastawieniem wobec samej siebie.

2.5. Rodzaje udzielanej pomocy doznającym przemocy

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r., poz. 424. t.j.) nakłada na wszystkie szczeble samorządu terytorialnego tj. gminy, powiaty, samorząd województwa, wojewodę, ale również na administrację rządową bardzo ważne zadania mające na celu zbudowanie spójnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie na terenie kraju.

Art. 3 tej ustawy określa formy pomocy, z jakich może skorzystać osoba dotknięta przemocą w rodzinie:

- poradnictwo medyczne, psychologiczne, prawne, socjalne, rodzinne i zawodowe,
- interwencja kryzysowa i wsparcie,

- ochrona przed dalszym krzywdzeniem, poprzez uniemożliwienie osobom stosującym przemoc wspólne zamieszkiwanie oraz zakazanie kontaktowania się z osobą pokrzywdzoną,
- zapewnienie osobie dotkniętej przemocą w rodzinie bezpiecznego schronienia w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- badanie lekarskie w celu ustalenia przyczyn i rodzaju uszkodzeń ciała związanych z użyciem przemocy w rodzinie oraz wydanie zaświadczenia lekarskiego w tym przedmiocie,
- zapewnienia osobie dotkniętej przemocą w rodzinie, która nie ma tytułu prawnego do zajmowanego wspólnie ze sprawcą przemocy lokalu, pomocy w uzyskaniu mieszkania;

Osobom doznającym przemocy domowej zapewnia się w ramach schronienia w ośrodku, o którym mowa w ustawie, co najmniej podstawowe usługi w zakresie interwencyjnym, terapeutyczno-wspomagającym oraz potrzeb bytowych, które mają na celu zapewnienie bezpieczeństwa tym osobom, a także udzielenie pomocy i wsparcia zgodnie z ich potrzebami dostosowanymi do sytuacji życiowej.

Pomoc i wsparcie, o których mowa są świadczone przez specjalistów w dziedzinie **przeciwdziałania przemocy domowej** dających gwarancję wysokiej jakości usług, zatrudnionych w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, w tym przez psychologów, pedagogów, pracowników socjalnych, prawników i terapeutów.

Realizacja poszczególnych zadań polega między innymi na wdrażaniu w środowisku lokalnym działań profilaktycznych, zapobiegających zjawisku przemocy w rodzinie, udzielaniu wyspecjalizowanej pomocy osobom doznającym przemocy w rodzinie oraz na podejmowaniu działań zmierzających do zmiany postaw i zachowań osób stosujących przemoc w rodzinie.

2.6. Działania realizowane wobec sprawcy przemocy

Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz.U. z 2024 r. poz. 424 t.j.) nakazuje wobec **osób stosujących przemoc domową** zastosowania środków mających na celu zapobieganie ich kontaktowaniu się z osobami doznającymi przemocy domowej oraz zrealizowania programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc domową, a także programów psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.

Programy te mają na celu w szczególności powstrzymanie osoby stosującej przemoc domową przed dalszym stosowaniem przemocy oraz rozwijanie umiejętności samokontroli i rozwiązywania problemów bez stosowania przemocy. Realizowane są w formie spotkań indywidualnych lub grupowych i są prowadzone przez specjalistów w dziedzinie przeciwdziałania przemocy domowej dających gwarancję wysokiej jakości usług, w tym przez psychologów, pedagogów, terapeutów i psychoterapeutów.

3. DIAGNOZA PROBLEMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ W POWIECIE PIASECZYŃSKIM

Przemoc domowa jest jedną z najistotniejszych kwestii społecznych w Polsce. Jest to zjawisko ukryte i zatajane, a jednocześnie występujące we wszystkich środowiskach i warstwach społecznych, niezależnie od wykształcenia czy statusu materialnego. Z uwagi na wstydliwość problemu i niechęć mówienia o nim, pomimo kategorii patologii społecznej o poważnych rozmiarach, statystyki określają ją tylko w pewnym stopniu. Wiele aspektów nie widzi światła dziennego, a informacje liczbowe przedstawiane są w raportach policyjnych, sądowych, medycznych oraz w ogólnopolskich badaniach populacyjnych.

Powiat piaseczyński leży w centralnej części województwa mazowieckiego. Siedziba powiatu znajduje się w Piasecznie. Składa się on z sześciu gmin:

- gminy miejsko-wiejskie: Góra Kalwaria, Konstancin-Jeziorna, Piaseczno, Tarczyn,
- gminy wiejskie: Lesznowola, Prażmów.

Poniżej przedstawiamy informacje statystyczne uzyskane od ww. podmiotów, obrazujące zakres problemu.

3.1. Dane statystyczne uzyskane od instytucji pomocowych zajmujących się zjawiskiem przemocy domowej w powiecie piaseczyńskim

Diagnozę rozmiaru zjawiska przemocy domowej przeprowadzono w oparciu o dane uzyskane z Ośrodków Pomocy Społecznej, Komendy Powiatowej Policji w Piasecznie, Komisariatów Policji z terenu powiatu oraz Prokuratury Rejonowej w Piasecznie oraz Sądu w Piasecznie. Dane uzyskane w ciągu ostatnich czterech lat pozwalają na dokładne przeanalizowanie zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu piaseczyńskiego.

Tabela 1. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w poszczególnych gminach powiatu piaseczyńskiego

Liczba osób dotkniętych przemocą domową								
	2020		2021		2022		2023	
GMINA	K	M	K	M	K	M	K	M
GÓRA KALWARIA	39	6	48	5	39	5	72	46
KONSTANCIN- JEZIORNA	37	4	27	8	24	6	24	4
LESZNOWOLA	11	5	30	13	30	12	42	11
PIASECZNO	170	71	126	33	123	44	146	63
PRAŻMÓW	16	11	19	0	21	2	20	4
TARCZYN	8	1	16	3	13	2	21	0
<u>OGÓŁEM:</u>	281	98	266	62	250	71	325	128

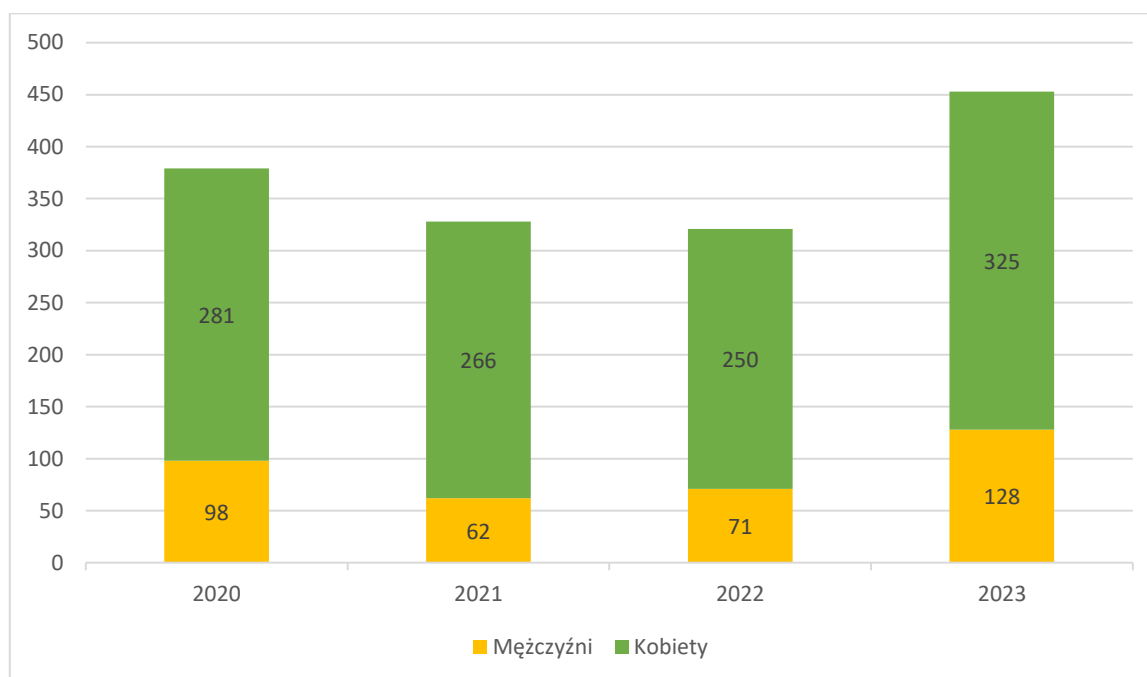
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

Jak wynika z danych przekazanych przez Ośrodki Pomocy Społecznej, na przestrzeni lat 2020-2023 liczba osób zidentyfikowanych przez pracowników pomocy społecznej jako osoby doznające przemocy domowej zwiększyła się o 74 osoby. W roku 2020 liczba osób dotkniętych przemocą domową wynosiła 379, w kolejnych latach liczba ta malała równo o 51 i 58 osób, przy czym w roku 2023 wzrosła w porównaniu do roku 2020 o 74 osoby. Największy udział wśród tych osób miały kobiety, których liczba w 2023 roku wyniosła 325, to o 75 kobiet więcej niż w roku poprzedzającym.

W omawianym roku 2023 doznawało przemocy 128 mężczyzn. Tutaj również nastąpił największy wzrost podejrzeń o dotknięcie przemocą domową. W roku 2021 spadkowa wynosiła 62 mężczyzn, to o ponad 50% mniej niż w 2023.

Najwięcej podejrzeń o osobach dotkniętych przemocą domową w powiecie piaseczyńskim miała gmina Piaseczno, najmniej natomiast gmina Tarczyn. W gminie Konstancin-Jeziorna liczba osób dotkniętych przemocą na przestrzeni ostatnich czterech lat była na podobnym poziomie. W gminie Góra Kalwaria zauważalny jest wzrost osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową, to samo tyczy się gminy Lesznowola. W gminie Prażmów wzrost ten jest niewielki.

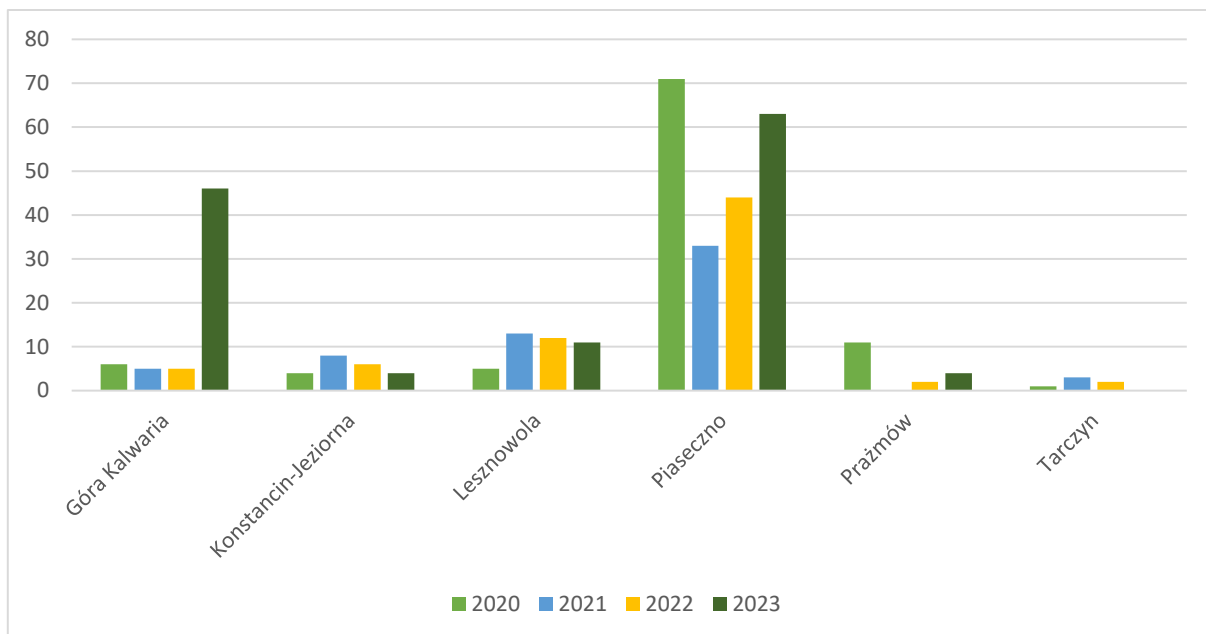
Wykres 1. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową z podziałem na płeć w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

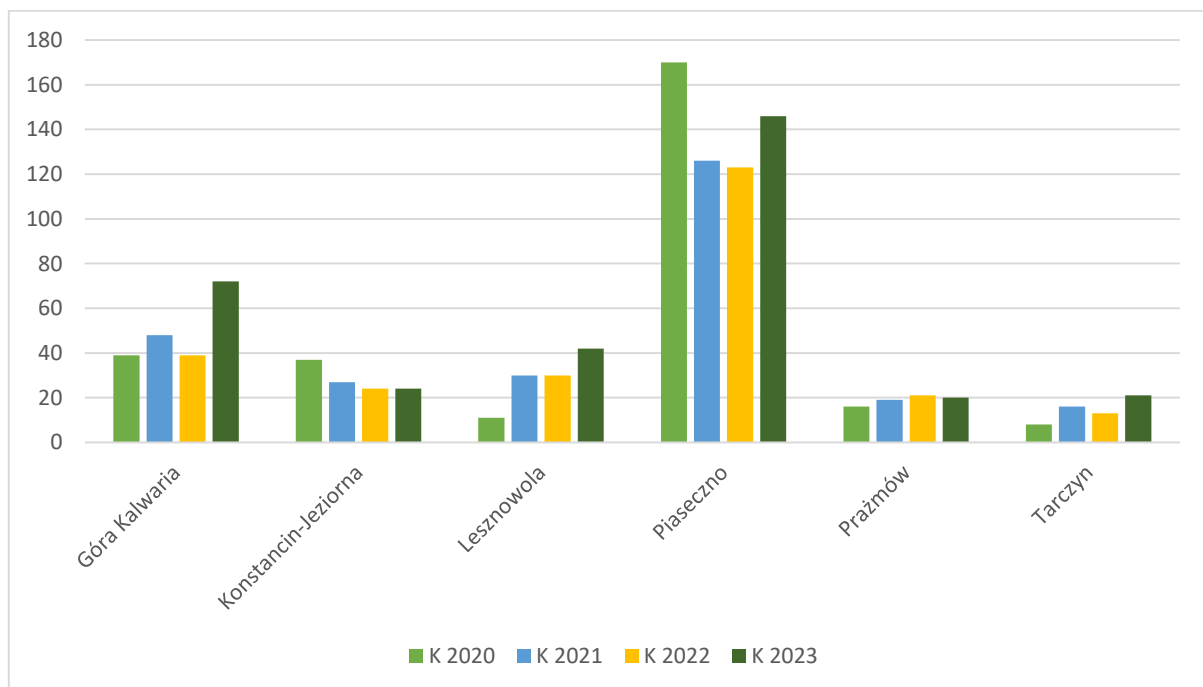
Jak wynika z wykresu 1. przemoc w powiecie piaseczyńskim dotyczy głównie **kobiet**. W 2023 roku zarejestrowano 325 tego typu przypadków, co stanowi wzrost o 75 zgłoszeń w porównaniu z ubiegłym rokiem. Natomiast należy zauważyć, że wzrosła ilość ofiar przemocy również w przypadku **mężczyzn**, więcej o 57 osób w porównaniu z rokiem 2022. Rok 2021 i 2022 był rokiem spadkowym, jeśli chodzi o podejrzenia przemocy domowej na terenie powiatu piaseczyńskiego.

Wykres 2. Liczba mężczyzn dotkniętych przemocą domową w latach 2020-2023 w poszczególnych gminach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

Wykres 3. Liczba kobiet dotkniętych przemocą domową w latach 2020-2023 w poszczególnych gminach

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

Jak wynika z wykresu 2. dotyczącego liczby **mężczyzn** dotkniętych przemocą domową w poszczególnych gminach powiatu piaseczyńskiego największy udział w latach 2020-2023 miała gmina Piaseczno. W roku 2020 liczba ofiar przemocy domowej płci męskiej

była najwyższa i wynosiła 71 przypadków. W późniejszych latach nastąpił spadek w gminie Piaseczno. Po czym w roku 2023 nastąpił wzrost z niewiele mniejszym wynikiem niż w roku 2020, bo wynoszącym 63 przypadki wśród mężczyzn.

Znaczny wzrost liczby mężczyzn dotkniętych przemocą zaobserwować można w gminie Góra Kalwaria. W latach 2020-2022 liczba ta nie przekraczała 6 osób, w roku 2023 wynosiła aż 46 przypadki. To największy wzrost wśród mężczyzn we wszystkich gminach w powiecie.

Najmniejszy współczynnik ofiar przemocy wśród mężczyzn zaobserwować można w gminie Tarczyn, liczba ta nie przekraczała 3 osób. W roku 2023 wynosiła 0 przypadków.

W wykresie 3. odnoszącym się do ofiar wśród **kobiet** dotkniętych przemocą domową w poszczególnych gminach powiatu piaseczyńskiego, gmina Piaseczno odnotowała najwięcej przypadków przemocy domowej w omawianych latach 2020-2023. Najwięcej przypadków miało miejsce w 2020 roku, liczba ta wynosiła 170 przypadków.

Gmina Prażmów i gmina Tarczyn cechują się niewielkimi przyrostami przypadków przemocy domowej, nie wynoszą one więcej niż 21 kobiet. W gminie Góra Kalwaria znaczący wzrost nastąpił w 2023 roku, gdzie liczba kobiet wyniosła 72 osoby. To o 33 przypadki więcej niż w roku poprzedzającym.

Warto zauważyć, że w gminie Konstancin-Jeziorna liczby kobiet dotkniętych przemocą maleją systematycznie od roku 2020 kolejno o 10-3-3 przypadki.

W żadnej z gmin powiatu piaseczyńskiego w latach 2020-2023 nie odnotowano zerowego przypadku ofiar wśród kobiet co dodatkowo pokazuje, że przemoc w powiecie piaseczyńskim dotyczy głównie kobiet.

Tabela 2. Procentowy podział osób dotkniętych przemocą domową w poszczególnych gminach powiatu piaseczyńskiego ze względu na płeć

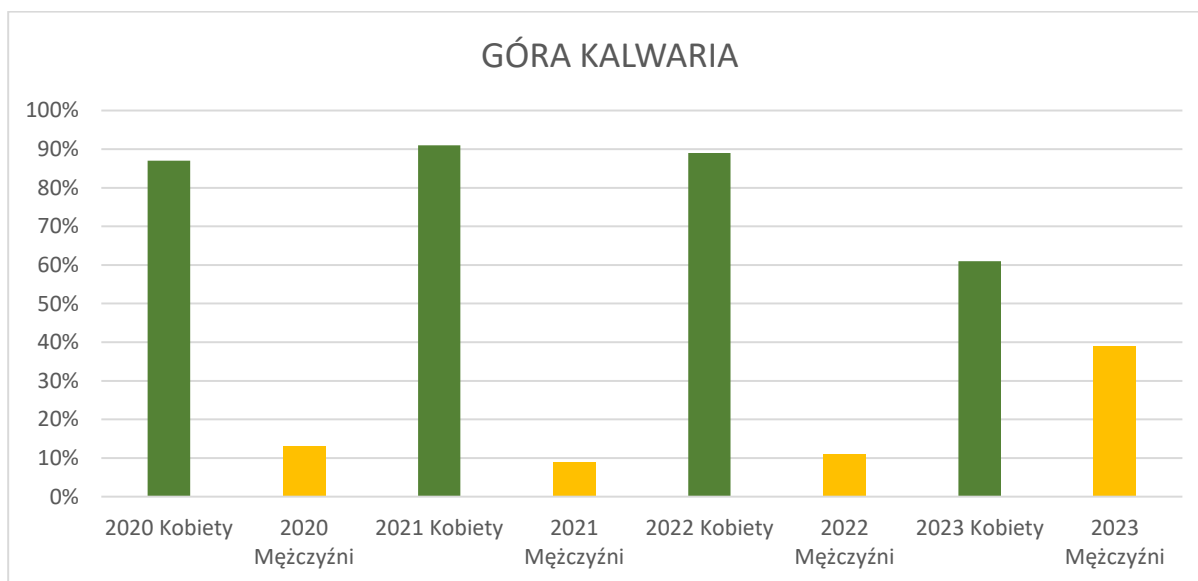
Procentowy podział osób dotkniętych przemocą domową ze względu na płeć

	2020		2021		2022		2023	
GMINA	K	M	K	M	K	M	K	M
GÓRA KALWARIA	87%	13%	91%	9%	89%	11%	61%	39%
KONSTANCIN-JEZIORNA	90%	10%	77%	23%	80%	20%	86%	14%
LESZNOWOLA	69%	31%	70%	30%	71%	29%	79%	21%
PIASECZNO	71%	29%	79%	21%	74%	26%	70%	30%
PRAŻMÓW	59%	41%	100%	0%	91%	9%	83%	17%
TARCZYN	89%	11%	84%	16%	87%	13%	100%	0%
<u>OGÓŁEM:</u>	74%	26%	81%	19%	78%	22%	72%	28%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

Tabela 2. pokazuje procentowy podział osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w poszczególnych gminach powiatu piaseczyńskiego ze względu na płeć w latach 2020-2023. Poniższe wykresy wskazują dokładne podziały jakie nastąpiły w gminach wśród kobiet i mężczyzn w danych latach.

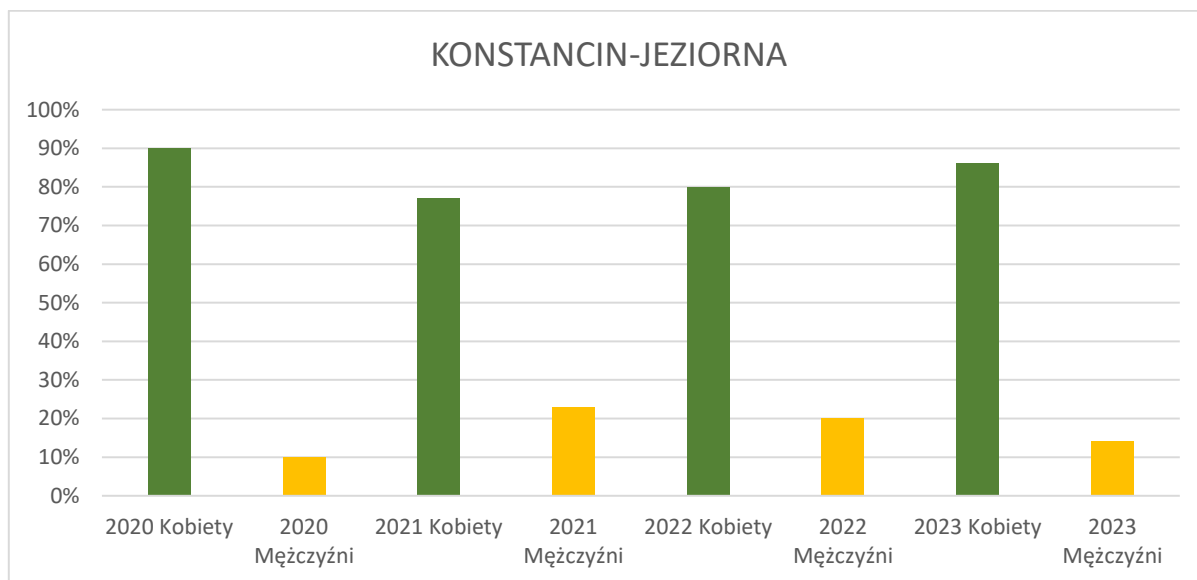
Wykres 4. Podział osób dotkniętych przemocą domową w gminie Góra Kalwaria

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

W gminie Góra Kalwaria procentowy podział osób dotkniętych przemocą domową ze względu na płeć we wszystkich latach wskazuje na wyższy udział kobiet (powyżej 61%), w porównaniu do mężczyzn gdzie procent ten nie przekroczył 39%.

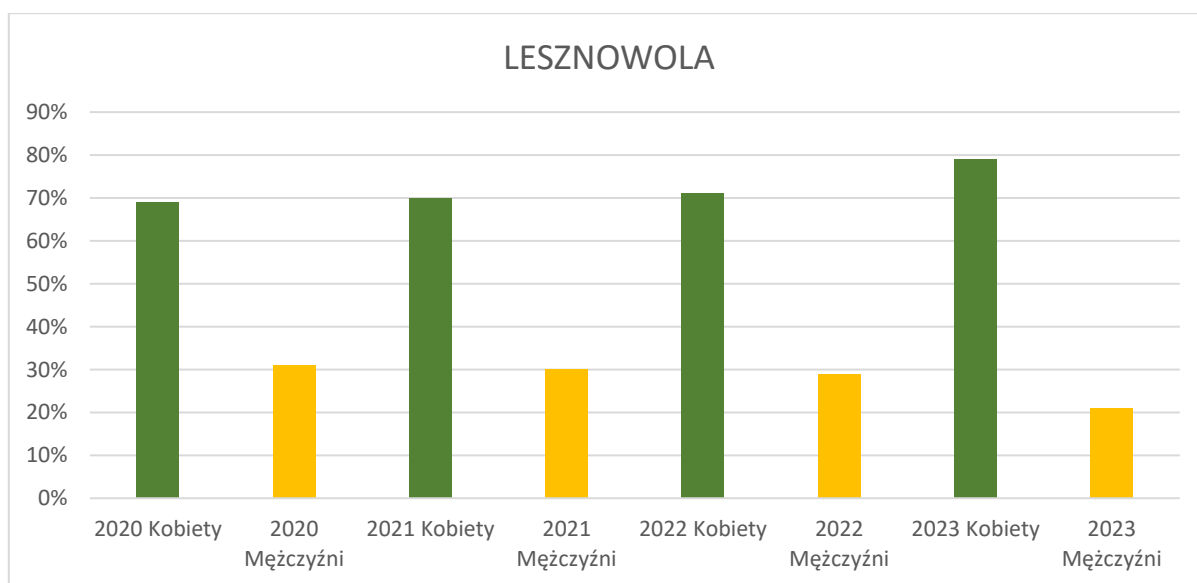
Wykres 5. Podział osób dotkniętych przemocą domową w gminie Konstancin-Jeziorna

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

W gminie Konstancin-Jeziorna ponad 77% osób dotkniętych przemocą domową to kobiety. Najwyższy wskaźnik przemocy wobec mężczyzn w roku 2021 wyniósł 23%.

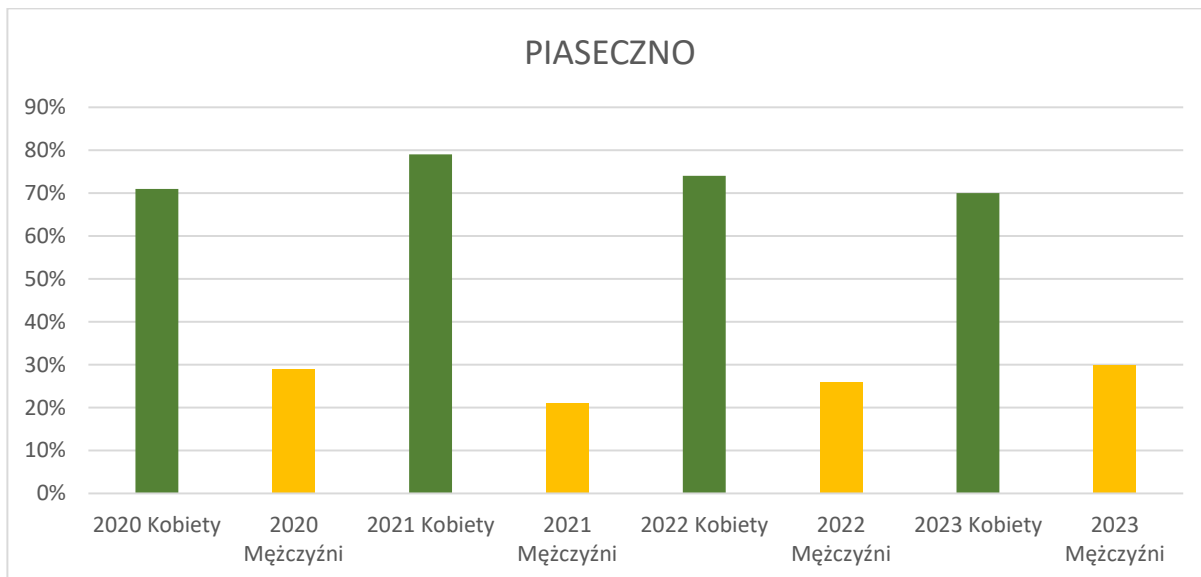
Wykres 6. Podział osób dotkniętych przemocą domową w gminie Lesznówola

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

W gminie Lesznówola widoczna jest tendencja rosnąca dotycząca przemocy wobec kobiet. Najniższy wskaźnik przemocy wobec kobiet wyniósł 69%.

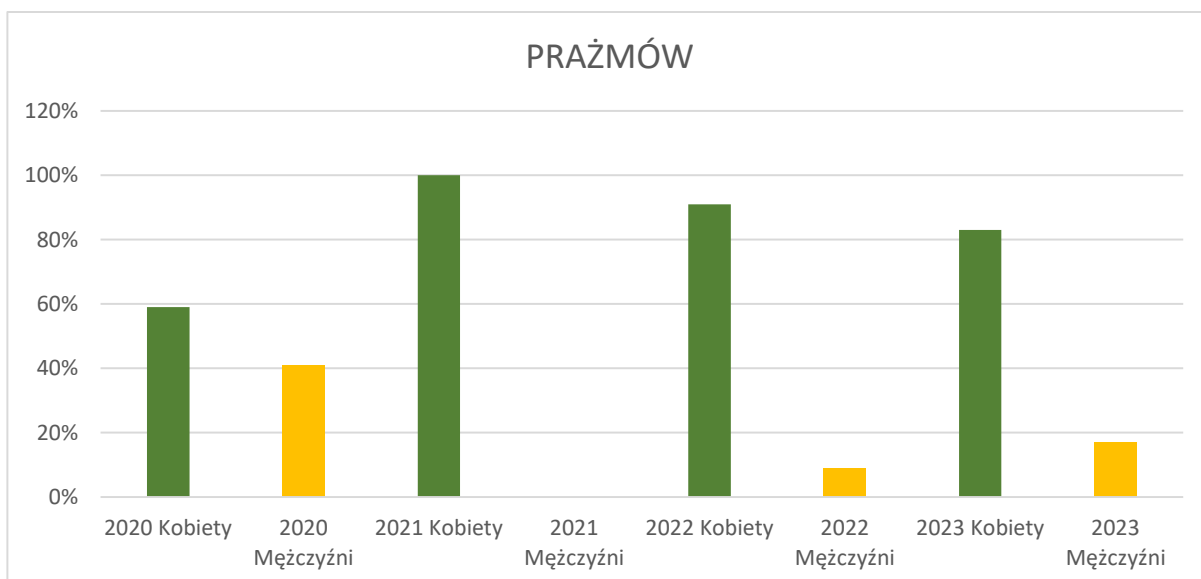
Wykres 7. Podział osób dotkniętych przemocą domową w gminie Piaseczno

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

W gminie Piaseczno najwyższy wskaźnik przemocy wobec mężczyzn w roku 2023 wyniósł 30%. A więc znacząca przemoc domowa dotyka kobiety.

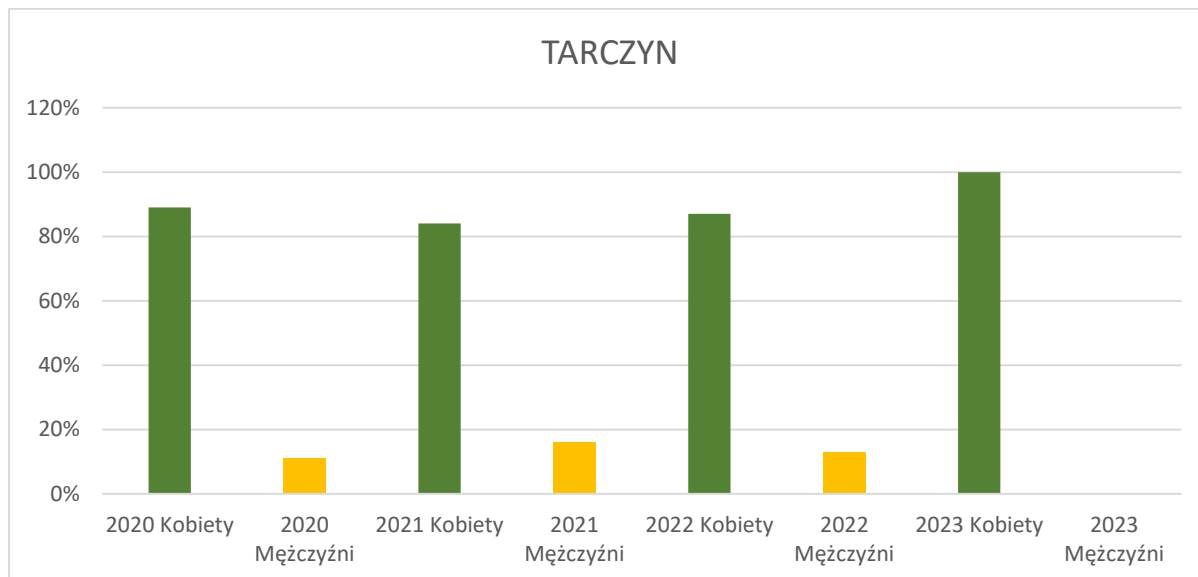
Wykres 8. Podział osób dotkniętych przemocą domową w gminie Prażmów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

W gminie Prażmów w roku 2021 nie odnotowano żadnego przypadku przemocy wobec mężczyzn, zatem cała przemoc domowa skierowana była na kobiety.

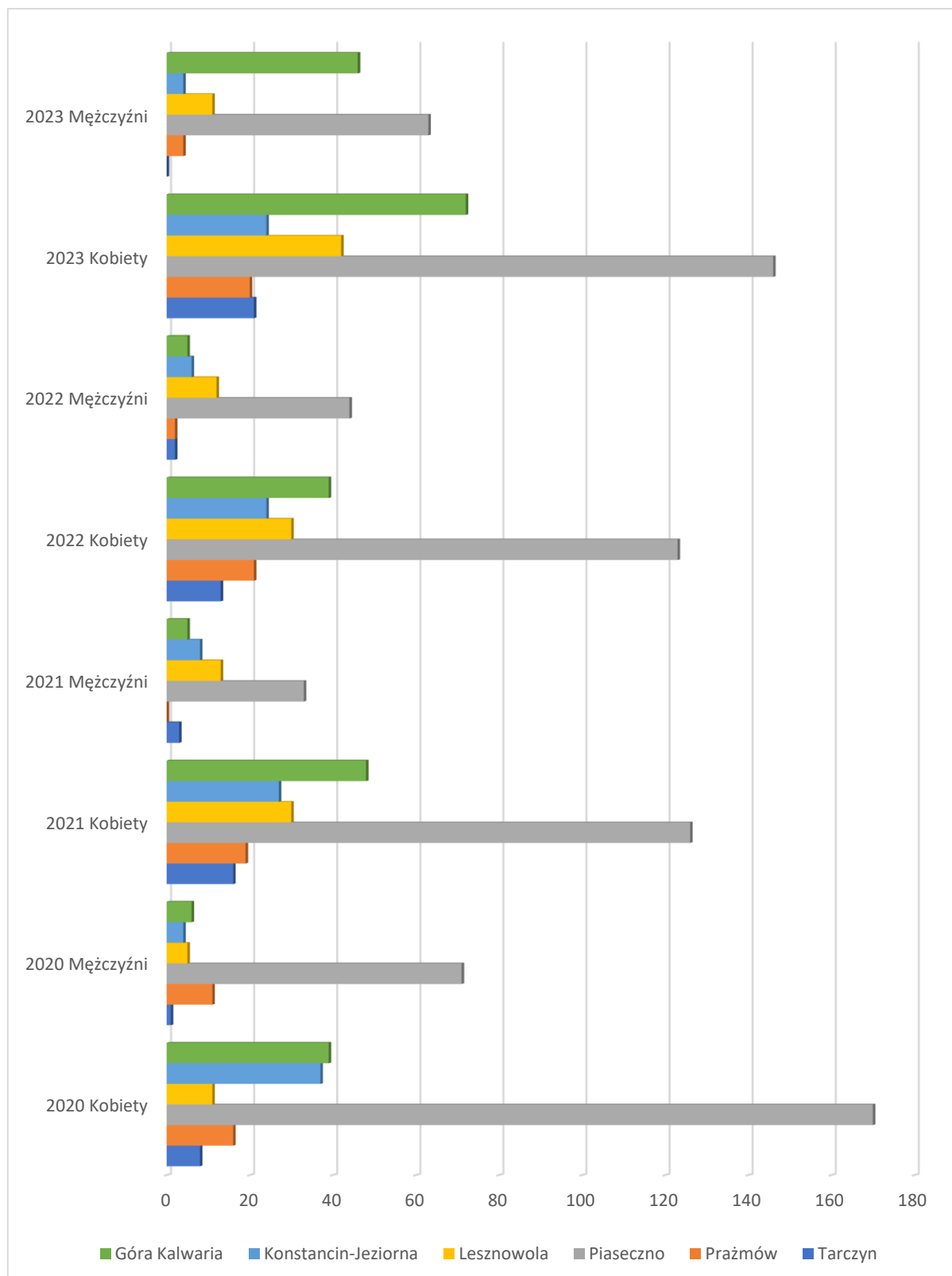
Wykres 9. Podział osób dotkniętych przemocą domową w gminie Tarczyn

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

W gminie Tarczyn w roku 2023 nie odnotowano żadnego przypadku przemocy wobec mężczyzn, zatem kobiety były jedynymi ofiarami przemocy. W latach poprzedzających maksymalny wskaźnik procentowy przemocy domowej wobec mężczyzn wynosił zaledwie 16%.

Wykres 10. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w poszczególnych gminach powiatu piaseczyńskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

Tabela 3. Liczba osób, co do których istnieje podejrzenie, że doświadczają przemocy domowej w poszczególnych gminach powiatu piaseczyńskiego w rozbiu na rodzaje przemocy

Liczba osób dotkniętych przemocą domową w rozbiu o rodzaje przemocy															
GMINA	Przemoc fizyczna			Przemoc psychiczna			Przemoc seksualna			Przemoc ekonomiczna			Zaniedbanie		
	2020	2023	%	2020	2023	%	2020	2023	%	2020	2023	%	2020	2023	%
GÓRA KALWARIA	43	47	9%	45	61	36%	1	5	400%	2	2	0%	2	5	150%
KONSTANCIN-JEZIORNA	10	23	130%	18	28	56%	3	0	↓ 100%	4	1	↓ 300%	6	0	↓ 100%
LESZNOWOLA	12	46	283%	10	53	430%	0	3	-	2	14	600%	0	13	-
PIASECZNO	159	162	2%	187	170	↓ 9%	9	12	33%	0	20	-	1	13	1200%
PRAŻMÓW	20	13	↓ 35%	8	20	150%	1	1	0%	2	1	↓ 50%	0	1	-
TARCZYN	1	22	2100%	9	22	144%	0	0	0%	0	0	0%	1	0	↓ 100%
<u>OGÓŁEM:</u>	254	313	23%	277	354	28%	14	21	50%	10	38	280%	10	32	230%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez OPS

Najczęstszą formą przemocy domowej jest **przemoc psychiczna** 354 przypadki w roku 2023 oraz **przemoc fizyczna** 313 przypadków w 2023 r. W roku 2020 również odnotowano najwięcej przypadków przemocy psychicznej 277 przypadki oraz przemocy fizycznej 254 przypadki. W porównaniu do roku 2020 liczba ta wzrosła w 2023 w okolicy 23%. Największy przyrost podejrzeń o doświadczenie przemocy wyniósł 280% w przemocy ekonomicznej.

Pod względem podziału administracyjnego największy wzrost podejrzania przemocy fizycznej, bo aż o 2100% miał miejsce w gminie Tarczyn, natomiast znaczący wzrost zaniedbania 1200% w gminie Piaseczno.

100% obniżenie podejrzeń o doświadczenie przemocy domowej mieszkańców powiatu piaseczyńskiego miało miejsce w gminie Konstancin-Jeziorna w przemocy seksualnej i zaniedbania.

Najmniej odnotowano przypadków **przemocy ekonomicznej** i wynikającej z **zaniedbania** – po 10 zgłoszeń w roku 2020. Z analizy dostarczonych danych można zaobserwować zwiększenie się przypadków zaniedbania z 10 w 2020 roku do 32 w 2023 roku. Co daje 230% wzrost. Przemocy w sferze **seksualnej** odnotowano 21 zgłoszeń, czyli o 7 zgłoszeń więcej w porównaniu do 2020 roku.

Tabela 4. Liczba Niebieskich Kart w poszczególnych gminach powiatu piaseczyńskiego

Liczba Niebieskich Kart w gminach powiatu piaseczyńskiego						
	Liczba NK Policja			Liczba NK OPS		
GMINA	2022	2023	%	2022	2023	%
GÓRA KALWARIA	24	27	13%	11	26	136%
KONSTANCIN-JEZIORNA	14	17	21%	5	8	60%
LESZNOWOLA	27	21	↓ 22%	3	10	233%
PIASECZNO	99	71	↓ 28%	23	31	35%
PRAŻMÓW	17	11	↓ 35%	7	7	0%

TARCZYN	15	21	40%	0	1	100%
<u>OGÓŁEM:</u>	196	168	 14%	49	84	71%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Komisariaty Policji i Ośrodki Pomocy Społecznej

Tabela 4. pokazuje jak wiele **Niebieskich Kart** zostało założonych w poszczególnych gminach i jakie instytucje to zainicjowały. Liczba prowadzonych procedur wskazuje na skuteczność służb i świadczy o współpracy ośrodków pomocy społecznej i policji w danej gminie. Najbardziej aktywne w tym obszarze były Komisariaty Policji i Ośrodki Pomocy Społecznej, które zostały zawarte w tabeli w celu diagnozy rozmiaru zjawiska przemocy.

Zwiększyła się liczba Niebieskich Kart założonych przez OPS-y z 49 w 2022 roku do 84 w 2023 roku, co daje wzrost o 71%. W przypadku Niebieskich Kart założonych przez Policję, ich liczba spadła z 196 w 2022 roku do 168 w 2023 roku co daje spadek o 14%.

Największy wzrost założenia Niebieskich Kart przez Policję odnotowano w gminie Tarczyn. W 2022 roku było ich 15, a w roku 2023 już 21. Co daje nam 40% wzrostu. Największy spadek odnotowano w gminie Prażmów, wyniósł on -35%. Jeśli chodzi o Niebieskie Karty założone przez Ośrodki Pomocy Społecznej największy wzrost założonych kart na przestrzeni 2022 i 2023 roku miała gmina Lesznowola – 233%. W gminie Prażmów

w obu latach wynik był ten sam i wynosił 7 założonych Niebieskich Kart.

Można jednak zauważyć w porównaniu do 2022 roku w 2023 **wzrosła ilość założonych Niebieskich Kart** o 3% co może świadczyć o większym zaufaniu do instytucji, jak również o chęci niesienia pomocy przez pracowników instytucji w momencie kiedy zgłasza się do nich ofiara przemocy.

Najwięcej interwencji domowych związanych z przemocą, zostało przeprowadzonych przez **Komendę Powiatową w Piasecznie** i były to 1103 interwencje. Najprawdopodobniej jest to związane z tym, że w 2023 roku komisariaty policji na terenie powiatu piaseczyńskiego dyżurowały tylko w ciągu dnia. Tym samym komisariaty odnotowały dużo mniej interwencji w porównaniu do roku 2022. W związku z tym, aby porównać dane musimy zrobić to sumując je i tak łączna ilość interwencji w 2023 roku to 1260 interwencji,

co stanowi o 511 interwencji **więcej** w porównaniu z rokiem poprzednim. W tabeli poniżej zostały przedstawione dane dotyczące ilości interwencji w rozbiciu na jednostki Policji.

Tabela 5. Liczba przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych związanych z przemocą w latach 2020-2023

Liczba przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych związanych z przemocą					
GMINA	2020	2021	2022	2023	% 2020-2023
GÓRA KALWARIA	53	193	272	31	↓ 42%
KONSTANCIN-JEZIORNA	27	21	168	32	19%
LESZNOWOLA	291	278	221	34	↓ 88%
PIASECZNO	88	47	54	1103	1153%
PRAŻMÓW	25	9	7	29	16%
ZALESIE GÓRNE	b/d	4	4	6	50% (2021-2023)
TARCZYN	16	27	23	25	56%
<u>OGÓŁEM:</u>	500	579	749	1260	151% (bez Zalesia Górnego)

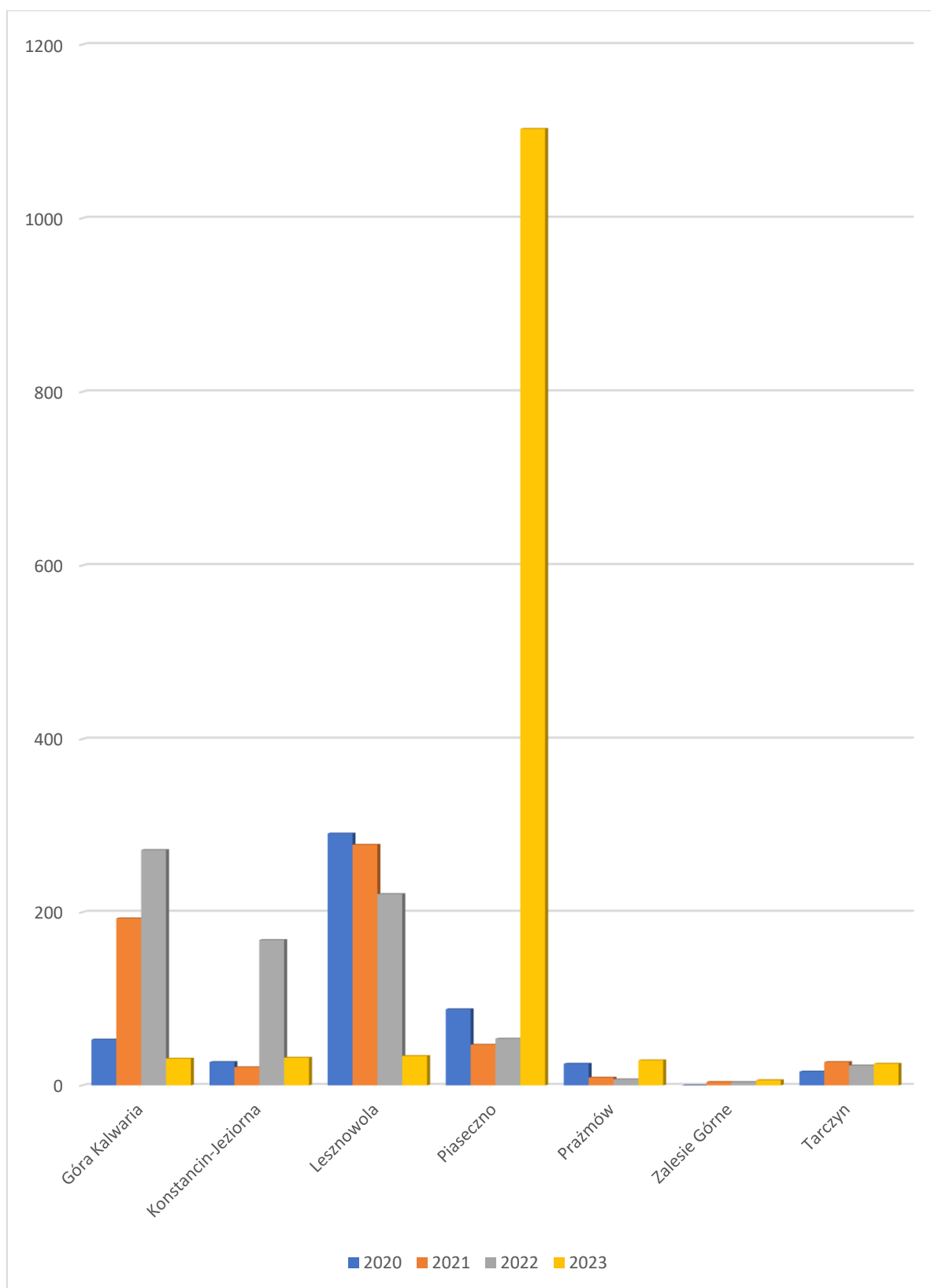
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Policję

Tabela 5. wskazuje liczbę przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych związanych z przemocą w latach 2020-2023. Największy wzrost interwencji miał miejsce w Komendzie Powiatowej Policji w Piasecznie i wynosił 1153%. Jak wspomniano powyżej wiązało się to z dyżurowaniem komisariatów policji tylko w ciągu dnia. Na drugim miejscu największa liczba interwencji była w komisariacie policji w Tarczynie i na przestrzeni czterech lat wzrosła o 56%.

Spadkowa liczba interwencji miała miejsce w Lesznowoli i wynosiła -88%, a także w Górze Kalwarii -42%. W pozostałych komisariatach policji była tendencja wzrostowa.

Mając na uwadze wszystkie komisariaty policji w powiecie piaseczyńskim wzrost liczby przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych związanych z przemocą w latach 2020-2023 wyniósł 151% nie uwzględniając Zalesia Górnego, w którym w 2020 roku nie przekazano danych do diagnozy.

Wykres 11. Liczba przeprowadzonych przez Policję interwencji domowych związanych z przemocą w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Policję

Tabela 6. Liczba przypadków przemocy domowej odnotowanych przez Policję, z podziałem na rodzaje przemocy w latach 2022-2023

Liczba przypadków przemocy domowej odnotowanych przez Policję, z podziałem na rodzaje przemocy												
	Przemoc fizyczna			Przemoc psychiczna			Przemoc seksualna			Przemoc ekonomiczna		
GMINA	2022	2023	%	2022	2023	%	2022	2023	%	2022	2023	%
GÓRA KALWARIA	20	8	↓ 60%	31	32	3%	0	0	0%	0	0	0%
KONSTANCIN-JEZIORNA	11	17	55%	12	16	33%	1	0	↓ 100%	2	1	↓ 50%
LESZNOWOLA	5	30	500%	9	34	278%	0	0	0%	1	3	200%
PIASECZNO	82	104	27%	91	171	88%	6	0	↓ 100%	0	16	-
PRAŻMÓW	18	12	↓ 33%	36	29	↓ 19%	1	0	↓ 100%	1	6	↓ 500%
ZALESIE GÓRNE	6	6	0%	7	6	↓ 14%	0	0	0%	0	0	0%
TARCZYN	5	19	280%	18	19	6%	0	0	0%	0	0	0%

<u>OGÓŁEM:</u>	147	196	33%	204	307	50%	8	2	 75%	4	26	550%
-----------------------	------------	------------	------------	------------	------------	------------	----------	----------	---	----------	-----------	-------------

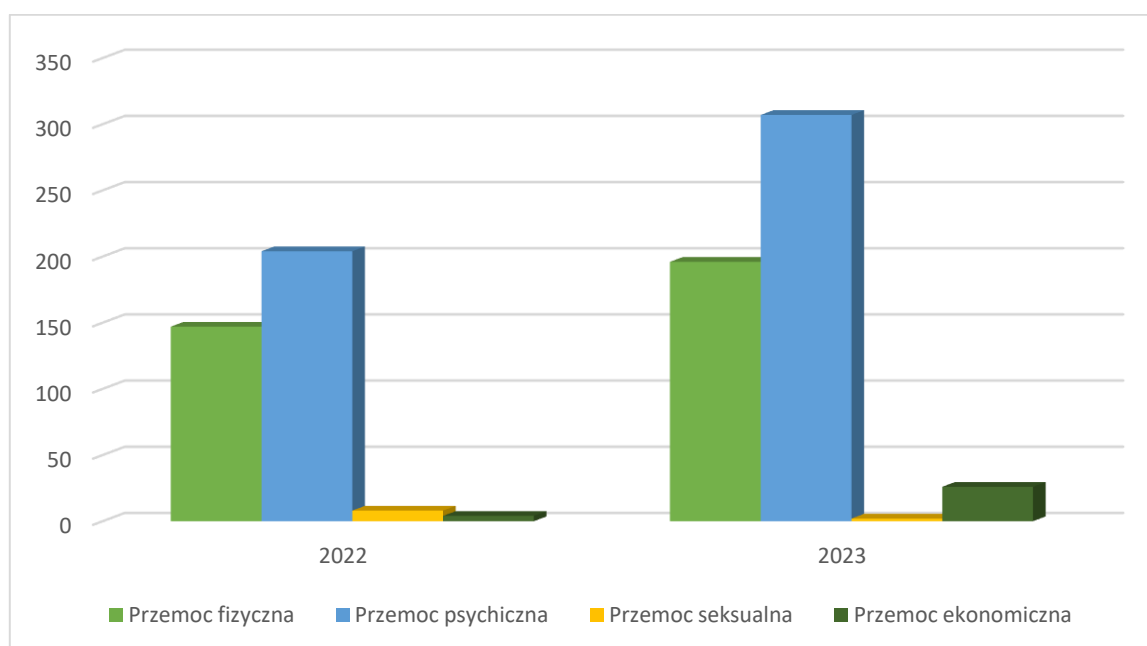
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Policję

W związku z przypadkami przemocy w rodzinie odnotowanymi przez Policję można zaobserwować ciekawe zjawisko jakim jest **przewaga przypadków** przemocy psychicznej nad przypadkami przemocy fizycznej. W roku 2023 w powiecie piaseczyńskim zanotowano 307 przypadków przemocy psychicznej oraz 196 przypadków przemocy fizycznej. Dla porównania w 2022 roku Policja odnotowała 204 przypadki przemocy psychicznej i 147 przypadków przemocy fizycznej. Są to bardzo niepokojące dane pokazujące wzrost przemocy w powiecie piaseczyńskim.

Liczba przypadków przemocy seksualnej spadła z 8 przypadków w 2022 roku do 2 w roku 2023. Oznacza to spadek o 75%. Dodatkowo należy zwrócić uwagę na duży wzrost przypadków **przemocy ekonomicznej**. W 2023 roku Policja odnotowała 26 takich przypadków. Dla porównania w roku ubiegłym były to tylko 4 przypadki, a więc wzrost procentowy wynosi 550%. To największy wzrost procentowy dotyczący liczby przypadków przemocy domowej odnotowanych przez Policję z podziałem na rodzaje przemocy.

Zarówno w roku 2022, jak i 2023 odnotowano małą ilość zgłoszeń dotyczących przemocy seksualnej i ekonomicznej. W kilku komisariatach nie odnotowano żadnego przypadku takiego zgłoszenia.

Wykres 12. Liczba przypadków przemocy domowej odnotowanych przez Policję, z podziałem na rodzaje przemocy w latach 2022-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Policję

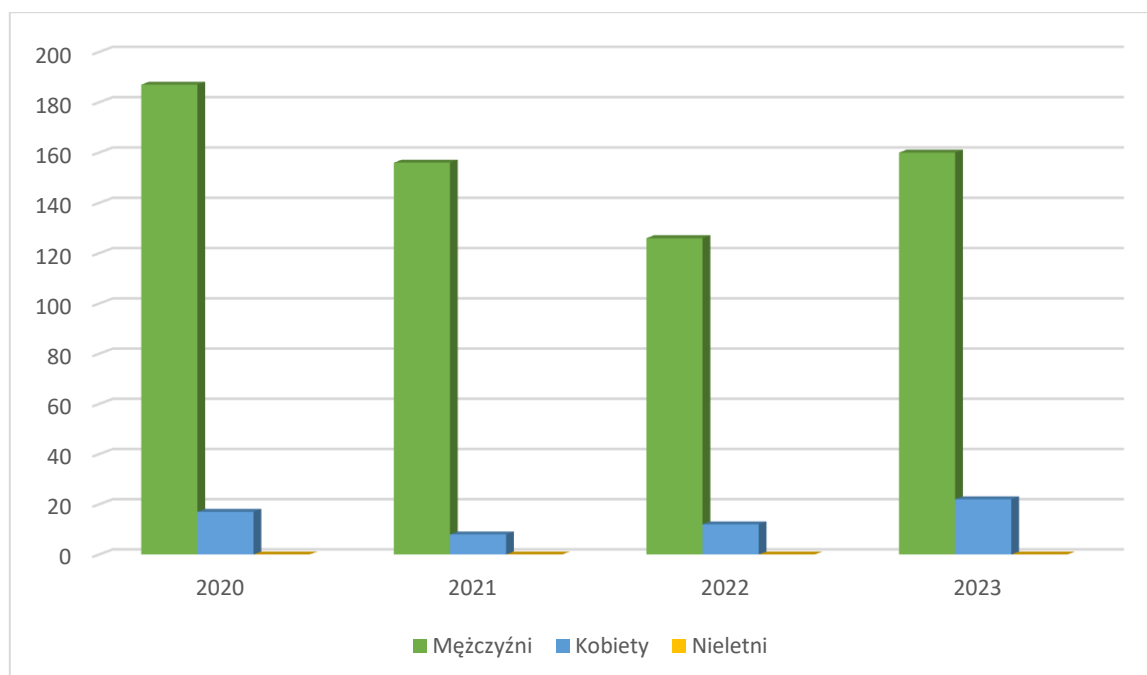
tabela 7. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową pod wpływem alkoholu lub innych używek w latach 2020-2023

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową pod wpływem alkoholu lub innych używek w latach 2020-2023																		
	Kobiety						Mężczyźni						Nieletni					
GMINA	2020	2021	2022	2023	% 2020-2023	2020	2021	2022	2023	% 2020-2023	2020	2021	2022	2023	% 2020-2023			
GÓRA KALWARIA	3	1	3	3	0%	50	34	28	18	↓ 64%	0	0	0	0	0%			
KONSTANCIN-JEZIORNA	1	0	1	0	↓ 100%	21	14	8	14	↓ 33%	0	0	0	0	0%			
LESZNOWOLA	2	0	2	2	0%	6	8	6	25	316%	0	0	0	0	0%			
PIASECZNO	8	7	6	17	113%	80	57	51	80	0%	0	0	0	0	0%			
PRAŻMÓW	1	0	0	0	↓ 100%	11	14	12	8	↓ 27%	0	0	0	0	0%			
ZALESIE GÓRNE	2	0	0	0	↓ 100%	21	3	3	0	↓ 100%	0	0	0	0	0%			
TARCZYN	0	0	0	0	0%	16	26	18	15	↓ 6%	0	0	0	0	0%			

<u>OGÓŁEM:</u>	17	8	12	22	29%	187	156	126	160	 14%	0	0	0	0	0%
-----------------------	-----------	----------	-----------	-----------	------------	------------	------------	------------	------------	---	----------	----------	----------	----------	-----------

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Policję

Wykres 13. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową pod wpływem alkoholu lub innych używek w latach 2020-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Policję

Mając na uwadze liczbę osób, wobec których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc domową pod wpływem alkoholu lub innych używek w latach 2020-2023 największy wskaźnik wykazują **mężczyźni**. Liczba nieletnich we wszystkich latach wynosiła 0. Liczba kobiet w roku 2020 wynosiła 17, a 22 w roku 2023, co daje 29% wzrostu.

Tabela 7. wskazuje procentowy wzrost lub spadek liczby osób na przełomie ostatnich czterech lat. W Komisariacie Policji w Górze Kalwarii wskaźnik wzrostu wśród **kobiet** wynosił 0%, natomiast wśród mężczyzn wykazał wskaźnik spadkowy -64%.

W Zalesiu Górnym, Prażmowie i Konstancinie-Jeziornej wskaźnik kobiet wyniósł -100%, ponieważ nie przybyło żadnych podejrzeń wśród kobiet, że stosują przemoc pod wpływem alkoholu lub innych używek. Natomiast w Piasecznie nastąpił wzrost o 113%.

Jeśli chodzi o **mężczyzn**, największy wzrost podejrzeń o stosowanie przemocy domowej pod wpływem alkoholu lub innych używek miał miejsce na komisariacie w Lesznowoli i wynosił 316%. Największy spadek procentowy był w Zalesiu Górnym i wyniósł 100%. W roku 2020 liczba mężczyzn wynosiła 21 osób, w roku 2023 liczba ta spadła do 0 przypadków.

Tabela 8. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w latach 2021-2023

Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w latach 2021-2023												
	Kobiety				Mężczyźni				Nieletni			
GMINA	2021	2022	2023	% 2021-2023	2021	2022	2023	% 2021-2023	2021	2022	2023	% 2021-2023
GÓRA KALWARIA	48	29	26	↓ 46%	9	2	1	↓ 89%	6	0	0	0%
KONSTANCIN-JEZIORNA	20	14	19	↓ 5%	0	0	1	-	1	1	0	↓ 100%
LESZNOWOLA	10	9	32	220%	2	3	2	0%	0	0	0	0%
PIASECZNO	72	78	183	154%	17	11	29	71%	3	10	40	1233%
PRAŻMÓW	22	34	29	32%	0	3	1	-	1	0	3	200%
ZALESIE GÓRNE	3	7	2	↓ 33%	1	0	0	↓ 100%	0	0	4	-
TARCZYN	24	20	17	↓ 29%	1	1	2	100%	2	2	4	100%
<u>OGÓŁEM:</u>	199	191	308	55%	30	20	36	20%	13	13	51	292%

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Policję

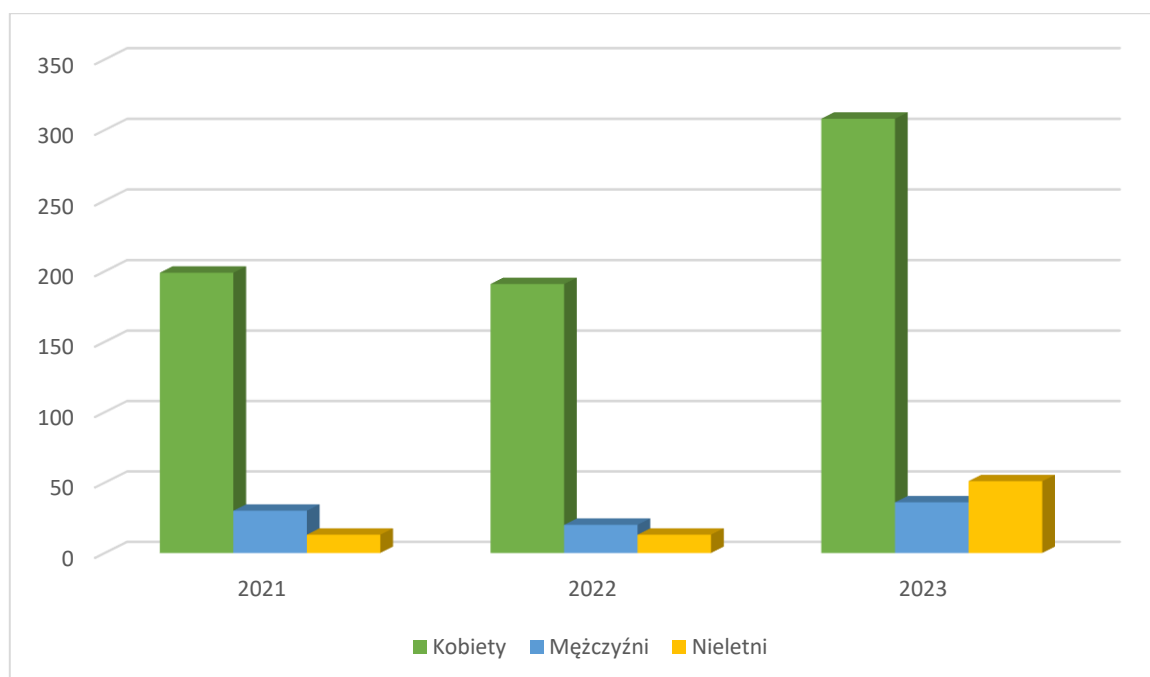
Tabela 8. prezentuje podział osób wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w latach 2021-2023. Największy wzrost podejrzeń w ostatnich latach miał miejsce w Komendzie Powiatowej Policji w Piasecznie i wynosił 1233% w **grupie nieletnich**. Z 3 przypadków w roku 2021 liczba ta wzrosła do 40 osób w 2023 roku. Największy wzrost podejrzeń stosowania przemocy wobec mężczyzn miał miejsce na terenie Tarczyna i wynosił 100%, choć liczby te są niewielkie bo wynoszą 1-2 przypadki w skali danego roku. Wśród kobiet największy wzrost podejrzeń był w Komisariacie Policji w Lesznowoli, liczba ta przekroczyła 220%.

Największy spadek liczby osób miał miejsce w grupie kobiet w Komisariacie Policji w Górze Kalwarii i wynosił 46%. Z 48 przypadków w 2021 roku liczba ta spadła do 26 przypadków w 2023 roku. W grupie mężczyzn w Górze Kalwarii wynik ten spadł z 9 przypadków w 2021 roku do 1 osoby w 2023. To najkorzystniejsze statystyki dla osób, które

w ostatnich latach dotknięte były przemocą domową, ponieważ liczba ta cały czas maleje.

Patrząc ogółem na wyniki tabeli, największa liczba podejrzeń osób, że są dotknięte przemocą domową dotyczy osób nieletnich. Wzrost tej liczby w latach 2021-2023 wyniósł 292%.

Wykres 14. Liczba osób, wobec których istnieje podejrzenie, że są dotknięte przemocą domową w latach 2021-2023

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Policję

Tabela 9. Dane dotyczące przemocy domowej

Dane dotyczące przemocy domowej na podstawie danych Sądu Rejonowego w Piasecznie				
	Lata		Liczba wyroków skazujących	
	2022	2023	2022	2023
Liczba spraw o czyn z art. 207§1 kk¹	66	49	36	48
Liczba spraw o czyn z art. 190 § 1 kk²	59	68	32	30

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Sąd Rejonowy w Piasecznie

¹ Art. 207 §1 KK Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

² Kto grozi innej osobie popełnieniem przestępstwa na jej szkodę lub szkodę osoby najbliższej, jeżeli groźba wzbudza w zagrożonym uzasadnioną obawę, że będzie spełniona, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 2.

W Sądzie Rejonowym w Piasecznie w 2023 roku prowadzono 49 spraw opisanych w art. 207§1kk, wydano 48 wyroków skazujących. Z art.190§1kk prowadzono 68 spraw i wydano 30 wyroków skazujących z tego artykułu.

Tabela 10. Dane dotyczące przemocy domowej

Dane dotyczące przemocy domowej na podstawie danych Prokuratury Rejonowej w Piasecznie		
	Lata	
	2022	2023
Liczba zarejestrowanych spraw o czyn z art. 207§1 kk¹	162	161

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji udostępnionych przez Prokuraturę Rejonową w Piasecznie

¹ Art. 207 §1 KK Kto znęca się fizycznie lub psychicznie nad osobą najbliższą lub nad inną osobą pozostającą w stałym lub przemijającym stosunku zależności od sprawcy, podlega karze pozbawienia wolności od 3 miesięcy do lat 5.

W Prokuraturze Rejonowej w Piasecznie w 2023 r. zarejestrowano 161 sprawy o czyn z 207§1kk. W 2023 r. prokuratura skierowała do sądu 40 aktów oskarżenia. W 14 sprawach odmówiła wszczęcia dochodzenia, a w 64 przypadkach postępowanie zostało umorzone.

3.2. Zasoby instytucjonalne funkcjonujące na terenie powiatu piaseczyńskiego w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej

Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej podczas realizacji *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim* współpracuje z instytucjami pomocowymi w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej takimi jak:

- Starostwo Powiatowe w Piasecznie,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie,
- Ośrodek Pomocy Społecznej,
- Zespół Interdyscyplinarny,
- Komenda Powiatowa Policji w Piasecznie,
- Komisariat Policji,
- Sąd Rejonowy w Piasecznie,
- Prokuratura Rejonowa w Piasecznie,
- Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Piasecznie,
- Centrum Administracyjne Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych w Pęcherach,
- Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Placówka oświatowe,
- Placówka ochrony zdrowia,
- Organizacja pozarządowa;

4. CELE PROGRAMU

Cele i zadania zaplanowane do realizacji w ramach Programu mają służyć poprawie sytuacji rodzin doznających przemocy jak i ochronie osób zagrożonych przemocą. Aby aktywnie zapobiegać problemowi przemocy domowej i zwalczać zachowania przemocowe, niezbędne jest stworzenie spójnego i wielopoziomowego systemu pomocy osobom uwikłanym w przemoc, systemu opartego o aktywizację i rozwój zasobów lokalnych, zwłaszcza ilości dostępnych form pomocy oraz specjalistów.

4.1. Cele szczegółowe i zadania programu

Poprzez realizację zadań Programu zostaną osiągnięte cztery cele szczegółowe:

- a) zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- b) zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej,
- c) zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową,
- d) podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej.

Tabela 11. Cele szczegółowe i zadania *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej* w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030

CELE SZCZEGÓŁOWE	ZADANIA PROGRAMU
Zintensyfikowanie działań profilaktycznych, diagnostycznych i edukacyjnych w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej	Poszerzenie wiedzy ogółu społeczeństwa powiatu piaseczyńskiego, w tym zainteresowanych służb na temat zjawiska przemocy domowej, w tym: ➤ diagnoza zjawiska przemocy domowej na terenie powiatu piaseczyńskiego; Podniesienie poziomu wiedzy i świadomości społecznej w zakresie przyczyn i skutków przemocy domowej, w tym: ➤ organizowanie lokalnych kampanii społecznych, dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy domowej, ➤ upowszechnianie informacji dotyczących przeciwdziałania przemocy na stronach internetowych, ➤ organizowanie zajęć/spotkań psychoedukacyjnych dla rodzin zastępczych, ➤ organizowanie konkursów tematycznych, głównie dla dzieci i młodzieży promujących postawy

	prorodzinne i prospołeczne. Poprawa jakości systemu działań profilaktycznych, w tym: ➤ opracowanie i realizacja programów służących działaniom profilaktycznym mającym na celu udzielenie specjalistycznej pomocy, zwłaszcza w zakresie promowania i wdrożenia prawidłowych metod wychowawczych w stosunku do dzieci zagrożonych przemocą domową. Realizacja programów przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej, w tym: ➤ opracowanie i realizacja powiatowego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej.
Zwiększenie dostępności i skuteczności ochrony oraz wsparcia osób doznających przemocy domowej	Rozwój infrastruktury instytucji samorządowych, a także podmiotów oraz organizacji pozarządowych udzielających pomocy osobom doznającym przemocy domowej oraz wypracowanie zasad współpracy, w tym: ➤ nawiązywanie i wzmacnianie współpracy pomiędzy instytucjami rządowymi i samorządowymi oraz organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy osobom dotkniętym przemocą domową. Upowszechnianie informacji i edukacja w zakresie możliwości form uzyskania pomocy osobom dotkniętym przemocą domową, w tym: ➤ upowszechnianie informacji w zakresie możliwości i form uzyskania m. in. pomocy medycznej, psychologicznej, prawnej, socjalnej, zawodowej i rodzinnej ➤ opracowanie i realizacja zajęć edukacyjnych kierowanych do osób dotkniętych przemocą domową w zakresie podstaw prawnych i zagadnień psychologicznych dotyczących reakcji na przemoc

	domową. Udzielanie pomocy i wsparcia osobom doznającym przemocy domowej, w tym: ➤ zapewnienie poradnictwa dla osób dotkniętych przemocą domową, w szczególności w formie poradnictwa psychologicznego, prawnego, socjalnego, zawodowego i rodzinnego, ➤ zapewnienie osobom dotkniętym przemocą domową miejsc całodobowych w ośrodkach wsparcia (w tym specjalistycznych ośrodkach wsparcia) oraz w ośrodkach interwencji kryzysowej, ➤ opracowanie i realizacja programów terapeutycznych i pomocy psychologicznej dla osób dotkniętych przemocą domową.
--	--

Zwiększenie skuteczności oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową	Tworzenie i rozszerzenie oferty oddziaływań wobec osób stosujących przemoc domową, realizowanych przez instytucje, podmioty oraz organizacje, w tym: ➤ ewidencjonowanie instytucji samorządowych, podmiotów oraz organizacji pozarządowych, które realizują oferty dla osób stosujących przemoc domową, a w szczególności realizujących programy korekcyjno-edukacyjne oraz psychologiczno-terapeutyczne. Interweniowanie oraz reagowanie właściwych służb na stosowanie przemocy domowej, w tym: ➤ stosowanie procedury „Niebieskie Karty, ➤ podejmowanie interwencji. Realizowanie wobec osób stosujących przemoc domową programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych zmierzających do zaprzestania przemocy domowej, w tym: ➤ opracowanie i realizacja programów korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową zmierzających do zaprzestania przemocy domowej. ➤ monitorowanie udziału osób stosujących przemoc domową w oddziaływaniach korekcyjno-edukacyjnych oraz psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową.
Podnoszenie jakości i dostępności świadczonych usług przez rozwijanie i doskonalenie kompetencji przedstawicieli instytucji i podmiotów realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania	Wzmacnianie kompetencji zawodowych oraz przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu osób realizujących zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej, w tym: ➤ realizacja szkoleń/kursów na rzecz grup zawodowych działających w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

przemocy domowej.	
-------------------	--

4.2. Przewidywane efekty realizacji programu

Przewidywane efekty:

- a) zmiana postaw społeczeństwa wobec przemocy domowej, podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej,
- b) poprawa jakości i skuteczności usług w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej,
- c) ograniczenie liczby przypadków przemocy domowej,
- d) spadek liczby rodzin, w których interwencje Policji i innych służb zajmujących się przemocą domową podejmowane są wielokrotnie,
- e) wzrost wiedzy rodziców w zakresie właściwych postaw rodzicielskich, metod i form wychowania oraz stylu życia wolnego od przemocy,
- f) wzrost liczby osób profesjonalnie pomagających osobom doznającym przemocy domowej i sprawcom;

Zakłada się, że *Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030* będzie stanowił **interdyscyplinarną strategię działań na rzecz zapobiegania i zwalczania przemocy domowej**, realizowaną przez wszystkie instytucje i organizacje zobligowane

do podejmowania działań w tym zakresie, zarówno na poziomie gmin jak i powiatu. Ze względu na interdyscyplinarny charakter Programu oraz szerokie spektrum celów i zadań zaplanowanych na poziomie ogólnym, umożliwiającą dostosowanie podejmowanych działań do lokalnych potrzeb, cele Programu realizowane będą w formie pracy ciągłej przez cały okres realizacji Programu.

Działania skierowane do społeczności, władz lokalnych i innych decydentów, instytucji

i organizacji pozarządowych z obszaru przeciwdziałania przemocy domowej, ofiar i sprawców przemocy domowej będą miały charakter zarówno profilaktyczny (promowanie,

propagowanie zachowań alternatywnych wobec przemocy), edukacyjny (rozpowszechnianie wiedzy na temat przemocy i jej negatywnych skutków, kształtowanie właściwych postaw, w tym braku akceptacji dla przemocy), pomocowy (specjalistyczne poradnictwo, działanie terapeutyczne, korekcyjno-edukacyjne, psychologiczno-terapeutyczne, informowanie o możliwościach

i miejscach uzyskania pomocy), wspierający (wsparcie merytoryczne i praktyczne służb pomocowych, wzmocnienie i aktywizacja instytucji i organizacji, rozwój instytucjonalny, współpraca i wymiana doświadczeń).

5. ZAŁOŻENIA PROGRAMU

5.1. Adresaci programu

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030, adresowany jest do wszystkich mieszkańców powiatu piaseczyńskiego. Cała społeczność odgrywa bowiem znaczną rolę w budowaniu systemu, opartego na wzroście ogólnie pojętego bezpieczeństwa.

Zjawisko przemocy domowej nie jest specyfiką tzw. marginesu społecznego, zdarza się w każdej grupie społecznej.

Z przemocą często współwystępują inne negatywne zjawiska takie jak alkoholizm czy przestępczość. Różnice środowiskowe dotyczą jedynie sposobu przejawiania przemocy, a nie jej natężenia. Dlatego też adresatami programu są zarówno osoby uwiękane w przemoc jak i świadkowie występowania przemocy oraz osoby, które stosują przemoc.

Kolejną grupę adresatów stanowią instytucje działające w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej z terenu powiatu piaseczyńskiego, zaangażowanych w realizację Programu, które wykonują zadania w zakresie ograniczenia, przeciwdziałania i minimalizowania skutków przemocy domowej.

5.2. Źródła finansowania

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030 będzie finansowany głównie z budżetu powiatu w ramach środków przyznanych dla Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej oraz ze środków otrzymanych z budżetu państwa, z którego pochodzą środki przeznaczone na realizację zadań powiatów z zakresu administracji rządowej, środki z udziału w projektach Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej, środki z Europejskiego Funduszu Społecznego, a także ze środków poza budżetowych pozyskiwanych z innych źródeł.

5.3. Ewaluacja i monitorowanie realizacji programu

Podstawą oceny stopnia realizacji Programu i osiągniętych efektów będą dane własne **Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górze Kalwarii** oraz dane pozyskiwane od podmiotów zaangażowanych w realizację Programu. Program może być aktualizowany na podstawie danych oraz wniosków składanych przez podmioty zaangażowane przy realizacji celów. Ewaluacja Programu dokonywana będzie co rok, przy sprawozdaniach rocznych z działalności Powiatowego Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górze Kalwarii.

Po zakończeniu Programu przeprowadzona będzie ewaluacja końcowa Programu, która będzie dostarczać informacji, czy cele programu są właściwie realizowane, trafność przyjętych sposobów realizacji, jaka skuteczność i efektywność programu oraz wskazać potrzebne zmiany na przyszłość.

6. ZAKOŃCZENIE

Powiatowy Program Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030 jest kontynuacją działań podjętych w ramach realizacji *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie na lata 2021-2025*.

Istotnym jego elementem jest koordynacja działań podejmowanych przez powiat na rzecz osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową, ponieważ dotychczasowe działania potwierdzają ich **skuteczność** zarówno w sferze udzielanej pomocy, jak również w działaniach profilaktycznych.

Zadaniem Programu jest wprowadzenie w życie działań mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat konsekwencji doznawania przemocy domowej oraz ochrony i wsparcia osób doświadczających przemocy domowej, realizacji oddziaływań korekcyjno-edukacyjnych, psychologiczno-terapeutycznych dla osób stosujących przemoc domową, a także działań edukacyjnych na rzecz społeczności lokalnej w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej.

Efektywność działań na rzecz osób doświadczających przemocy jest przejawem współpracy instytucji, którym bliska jest problematyka przemocy w rodzinie.

Realizacja *Powiatowego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2024-2030*,

przyświecać będzie potrzeba pełnego zaangażowania i współpracy wszystkich instytucji, których efektem będzie podejmowanie oddziaływań zarówno na osobę doznającą, jak i stosującą przemoc.

7. BIBLIOGRAFIA

- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2021 r. poz. 1249, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2023 r. poz. 2151),
- Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 06 września 2023 r. w sprawie Procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta,
- Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. - Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2020 r. poz. 1359, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Karny
- Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks Postępowania Karnego (Dz. U. z 2022 r. poz. 1375, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990 r. o Policji (Dz. U. z 2023 r. poz. 171, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r. poz. 901, z późn. zm.),

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2022 r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz. U. poz. 1700, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2022 r. poz. 2230, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2022 r. poz. 1526, z późn. zm.),
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz. U. z 2023 r. poz. 1939),
- Powiatowy Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie w Powiecie Piaseczyńskim na lata 2021-2025
- Diagnoza zjawiska przemocy w powiecie Piaseczyńskim 2022/2023
- Diagnoza zjawiska przemocy w powiecie Piaseczyńskim 2021/2022
- Diagnoza zjawiska przemocy w powiecie Piaseczyńskim 2020/2021
- <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie>
- <https://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/8-rodzaj-przemocy>
- <https://www.niebieskalinia.pl/>